

Veiksmai, skirti nepilnamečių smurtinio elgesio ir smurto tarp vaikų problemai spręsti

Po tarpinstitucinio pasitarimo, įvykusio

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje

2026 m. liepos 27 d.

Eil. Nr.	Veiksmas	Atsakingos institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis
1.	1.1. Parengti vieningą reagavimo į smurtą prieš vaikus ir smurtą tarp vaikų algoritmą, taikomą su vaikais dirbančioms institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms. Aiškiai nustatyti veiksmų seką: kaip atpažinti smurtą ar kitus nerimą keliančius ženklus, kada ir kam pranešti, kas būna po pranešimo, kas organizuoja pagalbą ir kaip turi būti užtikrinamas vaiko saugumas po pranešimo. 1.2. Pagal algoritmą, parengti aiškią supaprastintą schemą, kurią būtų galima atspausdinti ir pakabinti prieinamose vietose, darbo su vaikais aplinkoje (pvz., klasėse mokyklose, vaikų dienos centruose, šeiminiuose namuose, kt. 1.3. Išplatinti nurodytą algoritmą ir supaprastintą schemą socialinėje, švietimo, sveikatos, vidaus reikalų, kultūros, kt. srityse, per nevyriausybines organizacijas, prašant, kad pateiktas algoritmas būtų taikomas, o supaprastinta schema pakabinama matomose vietose įstaigose, viešai ir lengvai matoma ir specialistams, ir vaikams, ir šeimoms. Platinimą užtikrinti raštais, mokinių dienynais, per metodinius susitikimus, institucijų interneto svetaines ir profilius socialiniuose tinkluose, kt. būdais, kad sklaida būtų plati.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM) organizuos darbo grupę. Algoritmo rengime dalyvaus SADM, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM), Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie SADM (toliau – VVTAĮT), Policijos departamentas, Sveikatos apsaugos ministerija (toliau – SAM), Vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM), Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga (toliau – VTAKĮ), Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių asociacija (toliau – TBK), Lietuvos savivaldybių asociacija (toliau – LSA) Visos institucijos, dalyvavusios susitikime, savo srities įstaigoms, socialiniams partneriams, kt.	Iki 2026 m. lapkričio 16 d. Iki 2026 m. lapkričio 30 d. Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
2.	Plačiau informuoti visuomenę, apimant ir vaikus, jų šeimas, specialistus apie prieinamus mechanizmus, kuriais galima kreiptis dėl smurto prieš vaikus ar tarp vaikų, suteikiant informaciją ir apie tai, kad	<i>Rengimas ir platinimas derinamas kartu su priemone, numatyta 1 p.</i>	Parengimas – iki 2026 m. lapkričio 30 d. Išplatininimas – iki 2026 m. gruodžio 31 d.

Eil. Nr.	Veiksmas	Atsakingos institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis
	(tais atvejais, kai tai įmanoma) pranešimas gali būti taip pat ir anonimiškas: • Skambutis 112; • Ryšių reguliavimo interneto karštoji linija „Švarus internetas“ – apie galimybę pranešti apie neteisėtą ar žalingą turinį internete, apimant smurtą prieš vaiką; • Vaiko teisių linija; • Policija; • Mokyklose prieinami pranešimo mechanizmai. • Informaciją papildyti emocinės pagalbos, konsultavimo ir kitais aktualiais pagalbos šaltiniais vaikams, šeimoms bei specialistams (kur kokią pagalbą galima gauti). Parengti aiškią, glaustą, bet lengvai suprantamą informaciją apie tai, kur kreiptis, koku būdu, ar galima anonimiškai kreiptis, kas būna po to kai pasikreipi, ar gali gauti grįžtamąjį ryšį.		
3.	Pagal 1 punkto ir 2 punkto priemones, parengti vaikams skirtą informaciją (schemą ar kitą formą), atsižvelgiant į vaikams aktualius klausimus dėl reagavimo į smurtą ar kitą netinkamą elgesį, pranešimo ir institucijų reagavimo proceso, pagalbos gavimo, jų saugumo užtikrinimo ir kt. Informacija rengti konsultuojantis su vaikais ir pritaikyti pagal vaikų amžiaus grupes, negalią. Įvertinti galimybes užtikrinti informacijos prieinamumą lietuvių, lenkų, rusų ir anglų kalbomis.	<i>Rengimas ir platinimas derinamas kartu su priemone, numatyta 1 p.</i>	Parengimas – iki 2027 m. kovo 1 d. Išplatimas – iki 2027 m. balandžio 1 d.
4.	Kompleksiškai peržiūrėti ir atnaujinti: a) Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijas, patvirtintas Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“; b) Rekomendacijas mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo ir veiksmų, įtariant galimą smurtą artimoje aplinkoje, patvirtintas švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. V-582 „Dėl Rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo ir veiksmų, įtariant galimą smurtą artimoje aplinkoje patvirtinimo“; c) Rekomendacijas dėl krizių valdymo mokyklose, patvirtintas švietimo, mokslo ir sporto ministro 2018 m. kovo 8 d. įsakymu Nr.	ŠMSM Pagal poreikį, ŠMSM įtraukia SADM, SAM, VTAKĮ, VVTAĮT, kt. institucijas, socialinius partnerius, dėl pastabų, įžvalgų, kt. pateikimo.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

Eil. Nr.	Veiksmas	Atsakingos institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis
	V-229 „Dėl rekomendacijų dėl krizių valdymo mokyklose patvirtinimo“. Atnaujinant šias rekomendacijas, aiškiai apibrėžti išorės institucijų, mokyklos vadovo, mokyklos specialistų ir tėvų, globėjų atsakomybes, informavimo tvarką, tęstinės pagalbos organizavimą ir veiksmus tais atvejais, kai smurtas vyksta ne mokyklos teritorijoje, tačiau daro poveikį mokiniui ar mokyklos bendruomenei. Atnaujinimus suderinti su suinteresuotomis institucijomis.		
5.	Sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo nuostatomis peržiūrėti, atnaujinant įstatymą taip, kad jame įtvirtintos nuostatos užtikrintų realų reagavimo algoritmų taikymą, savalaikę pagalbą ir atsakomybę už neveikimą, nuostatų dermę su Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo nuostatomis.	ŠMSM Darbo grupėje pakviesti dalyvauti: SADM, VVTAIT, Policijos departamentą, SAM, VRM, TBK, Lietuvos savivaldybių asociaciją (toliau – LSA), nevyriausybines organizacijas	Darbo grupės sudarymas – iki 2026 m. rugsėjo 15 d. Švietimo įstatymo nuostatų peržiūra – iki 2026 m. gruodžio 31 d.
6.	Įvertinti nuotoliniu būdu teikiamos psichologinės pagalbos vaikams galimybes ugdymo įstaigose, kad pagalba būtų prieinama ir vaikams, vengiantiems tiesiogiai kreiptis į mokyklos specialistą.	ŠMSM	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
7.	Peržiūrėti parengtą Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo pakeitimo projektą, įvardyti likusias nesuderintas nuostatas ir nustatyti tolesnę projekto svarstymo eigą. Pagal poreikį, pasitelkti pasitarime dalyvavusių institucijų pagalbą, jei liko nesuderintų nuostatų.	ŠMSM	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
8.	Įvertinti mobiliųjų telefonų ir kitų išmaniųjų įrenginių mokyklose naudojimo reguliavimą: 1. Atlikti mokyklų pasirengtų tvarkų analizę. 2. Remiantis surinktais duomenimis, įvertinti ar reikia keisti reguliavimą jį griežtinant.	ŠMSM	Iki 2026 m. lapkričio 15 d. Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
9.	Priimti teisės akto (ministro įsakymo) pakeitimą, aiškiai nustatantį sveikatos priežiūros įstaigų pareigą informuoti atsakingas institucijas, kai kyla pagrįstų įtarimų dėl smurto, nusikalstamos veikos ar reikšmingos rizikos vaikui.	SAM	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

Eil. Nr.	Veiksmas	Atsakingos institucijos	Įgyvendinimo laikotarpis
10.	Įvertinti Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos žmogiškųjų ir techninių išteklių poreikį, kad identifikuotas žalingas turinys būtų ne tik užfiksuojamas, bet ir operatyviai vertinamas bei imamasi veiksmų dėl jo pašalinimo. Pateikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl išteklių didinimo galimybių vertinimo. Atnaujinant Visuomenės informavimo etikos kodeksą, aiškiau reglamentuoti smurto prieš vaikus ir smurto tarp vaikų vaizdų, kitos jautrios medžiagos viešinimą. Visuomenės informavimo etikos komisijai perduoti aktualias Europos Tarybos rekomendacijas dėl etiško smurto prieš vaikus atvejų nušvietimo su prašymu atsižvelgti į šias rekomendacijas, atnaujinant kodeksą: 1) Vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos terminijos gaires; 2) Europos Tarybos Gaires žiniasklaidai (bus paskelbtos 2026 m. lapkričio 18 d.). Įvertinti teisės aktų pakeitimų poreikį, kuriomis būtų ribojamas realaus smurto prieš vaikus medžiagos demonstravimas žiniasklaidoje ir skaitmeninėje erdvėje (net ir nerodant vaikų veidų ar pan.), kai tuo yra pažeidžiami geriausi vaiko interesai ir gali būti skatinamas smurtinis elgesys. Įvertinti savireguliacinių priemonių, kuriomis būtų ribojamas realaus smurto prieš vaikus medžiagos demonstravimas žiniasklaidoje ir skaitmeninėje erdvėje (net ir nerodant vaikų veidų ar pan.), kai tuo yra pažeidžiami geriausi vaiko interesai ir gali būti skatinamas smurtinis elgesys, pakankamumą ir plėtros poreikį. Parengti trumpą praktinę atmintinę žiniasklaidos atstovams dėl etiško smurto prieš vaikus ir smurto tarp vaikų atvejų viešinimo.	Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba Visuomenės informavimo etikos komisija. SADM pasidalins nurodytais Europos Tarybos dokumentais iki 2026 m. lapkričio 30 d. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba Visuomenės informavimo etikos komisija Visuomenės informavimo etikos komisija, SADM, VVTAIT, VTAKI	Iki 2026 m. gruodžio 31 d. Iki 2027 m. kovo 1 d. Iki 2026 m. gruodžio 31 d. Iki 2026 m. gruodžio 31 d. Iki 2027 m. vasario 1 d.
11.	Kreiptis į Kultūros ministeriją dėl nepilnamečiams skirto ar jų lengvai pasiekiamo turinio žymėjimo sistemos peržiūros ir tobulinimo.	Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba, pasitelkiant SADM pagalbą pagal poreikį	Iki 2026 m. rugsėjo 1 d.
12.	Plėsti Multidimensinės šeimos terapijos programos (toliau – MDFT programa) prieinamumą, užtikrinant, kad MDFT programa būtų prieinama visose Lietuvos savivaldybėse	SADM	Vykdoma šiuo metu, pagal projektą, kuris įgyvendinamas iki 2029 m. liepos mėn.